

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش‌های سیاسی

دلایل کارشکنی آمریکا

در مسیر تشکیل کابینه در لبنان

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش‌های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صدا و سیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: مرجان شریف زاده

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

- ❖ مقدمه ۲
- ❖ مروری گذرا به دلایل مطرح شده برای شکست ادیب در تشکیل دولت ۲
- ❖ الف- علل و عوامل داخلی ۳
- ❖ ب- علل و عوامل خارجی ۴
- ❖ عمده‌ترین اهداف آمریکا از سنگ اندازی در مسیر تشکیل کابینه ۵
- ❖ چرا آمریکا به دنبال حذف حزب الله از ساختار سیاسی لبنان است؟ ۶
- ❖ ارتباط تلاش‌های اخیر آمریکا و انتخابات سوم نوامبر ۶
- ❖ سخن آخر ۷

در لبنان بعد از آنکه در کوران بحران‌های اقتصادی، سیاسی و اجتماعی، دو نخست‌وزیر در زمانی کمتر از ۱۰ ماه استعفا کردند^۱، مأمور شدن «مصطفی ادیب» به تشکیل کابینه از سوی رئیس‌جمهور، کورسوی امیدی بر افق سیاسی تیره و تار این کشور تایید. گمان می‌رفت که در شرایط فوق حاد لبنان، به‌ویژه پس از انفجار بندر بیروت، گروه‌ها و جریان‌های سیاسی، طایفه‌ای و مذهبی، اختلافات و سهم‌خواهی‌های خود را ولو به‌طور مقطعی، کنار بگذارند و با ایجاد فضای همکاری، به بازگشت آرامش کمک کنند، روند بهبود نسبی اوضاع را سرعت بخشند و همه با هم لبنان را از بحران‌های کنونی خارج سازند. اما متأسفانه امیدها به سرعت رنگ باخت و ظرف مدتی حدود یک ماه، ادیب نیز اعلام کرد نمی‌تواند انتظارات برای تشکیل دولت را محقق سازد و از سمت خود کناره‌گیری کرد^۲.

مفسران دلایل متعدد و متنوعی را برای شکست تلاش‌ها در جهت تشکیل دولت در لبنان ذکر می‌کنند؛ اما وجه مشترک غالب تحلیل‌های مطرح شده، نقش و تأثیر کارشکنی‌های آمریکا در این زمینه است. پژوهش حاضر با هدف پاسخ‌گویی به این سؤال اصلی نگاشته شده که آمریکا از سنگ‌اندازی در مسیر تشکیل دولت در لبنان چه اهدافی را جستجو می‌کند؟ به منظور تکمیل بحث نیز چرایی عزم آمریکا برای دور کردن حزب‌الله و جریان مقاومت از ساختار قدرت در لبنان، مطمح نظر قرار گرفته است.

این پژوهش به روش اسنادی انجام یافته و اطلاعات آن از مقالات، تحلیل‌ها و دیدگاه‌های کارشناسان، گزارش‌ها و خبرهای مندرج در روزنامه‌های رسمی و پایگاه‌های خبری تحلیلی معتبر داخلی و خارجی برگرفته شده است.

❖ مروری گذرا به دلایل مطرح شده برای شکست ادیب در تشکیل دولت

تحلیل‌گران مسائل لبنان و کارشناسان مسائل منطقه، درخصوص چرایی شکست مصطفی ادیب در تشکیل دولت، در دو سطح داخلی و خارجی دلایلی را ذکر می‌کنند؛ هرچند واضح است که واگرایی‌ها میان جریان‌های داخلی نیز، از خارج از لبنان نشئت می‌گیرند.

^۱. «سعد حریری» در پی اعتراضات مردمی نسبت به اوضاع اقتصادی در ۲۹ اکتبر ۲۰۱۹ و «حسان دیاب» پس از انفجار بندر بیروت در ۱۰ آگوست ۲۰۲۰ از مقام خود کناره‌گیری کردند.

^۲. ۲۶ سپتامبر ۲۰۲۰

الف- علل و عوامل داخلی

ب- علل و عوامل خارجی

الف- علل و عوامل داخلی

۱- جریان ۱۴ مارس و طیف‌های هم‌سو با آمریکا و عربستان سعودی، با نخست‌وزیری ادیب، برخوردی دوگانه و منافقانه داشتند. بدین ترتیب که در ابتدا با انتخاب مصطفی ادیب برای نخست‌وزیری مخالفتی نکردند، اما بعد در انتخاب وزرا و تشکیل کابینه در مسیر او کارشکنی کردند. سعد حریری و «ولید جنبلاط» رئیس حزب سوسیالیست ترقی‌خواه لبنان اعلام کردند انتخاب ادیب را تأیید می‌کنند اما در دولت او شرکت نمی‌کنند؛ همچنین گفته بودند در صورت انتخاب برخی گزینه‌ها، در پارلمان به او رأی اعتماد نخواهند داد. «سمیر جعجع» رئیس حزب «قوات لبنانی» نیز اساساً اعلام کرده بود که با انتخاب ادیب مخالف است!

۲- عمده‌ترین علتی که برای شکست طرح فرانسه و انصراف ادیب از تشکیل کابینه ذکر می‌شود، شدت گرفتن اختلافات بر سر پست وزارت دارایی است. اما واقعیت این است که وزارت دارایی تنها صورت ظاهر قضیه است و علل واقعی را باید در جای دیگر جستجو کرد. از آنجا که به صورت سنتی وزارت دارایی لبنان در اختیار شیعیان (جریان امل) است، این بار اصرار بر آن بود که یا وزارت دارایی به صورت چرخشی و دوره‌ای اداره شود، یا آنکه وزیری از شیعیان غیر هم‌سو با جریان مقاومت برای آن در نظر گرفته شود. شیعیان نیز چنین استدلال می‌کردند که اگر بناست وزارت دارایی به‌طور دوره‌ای در اختیار گروه‌ها و جریان‌ها قرار گیرد، سایر پست‌ها و نهادهایی هم که به‌طور سنتی در اختیار سایر جریان‌های طایفه‌ای و سیاسی لبنانی هستند (همچون بانک مرکزی، فرماندهی ارتش و...)، بایستی به شکل چرخشی اداره شوند. اما حقیقت ماجرا، تلاش و پافشاری آمریکایی‌ها برای کنار زدن حزب‌الله و جریان مقاومت از هرگونه مشارکت در دولت آینده و اداره امور کشور بود.

۳- امروز شکاف‌های طایفه‌ای و مذهبی در لبنان، درون هر گروه و جریان، به‌خصوص میان شیعیان و سنی‌ها بسیار عمیق است. اگرچه در لبنان همه جریان‌های سیاسی، دم از مخالفت و مبارزه با طایفه‌گری می‌زنند، ولی واقعیت این است که طایفه‌گری مذهبی در لبنان چنان ریشه‌ای دوانده که درگیری‌ها و واگرایی‌ها، در آینده تشدید هم خواهند شد.^۲

۱. گفتگوی پایگاه خبری تحلیلی الوقت با دکتر «سید هادی سیدافقهی» کارشناس مسائل منطقه؛ (۱۳۹۹/۷/۵)

۲. «عباس خامه‌پار» کارشناس مسائل لبنان؛ جلسه کمیته کارشناسی جهان اسلام؛ (۱۳۹۹/۷/۶)

۴- عامل بعدی، سلطه غیر قابل تصور منظمه مافیای اقتصادی حاکم بر جای جای لبنان است؛ این دولت پنهان فاسد و قدرتمند که منافع خود را در بحران می‌بیند، به هیچ وجه اجازه تشکیل دولت سالم و بازگشت شرایط عادی به لبنان را نخواهد داد. بانک مرکزی لبنان یکی از مافیاهای قدرت اقتصادی است و نهادهای پنهان دیگری هم وجود دارند^۱.

۵- برخی کارشناسان نامناسب بودن شخص مصطفی ادیب برای تشکیل دولت را عامل اصلی شکست او در مأموریتش ارزیابی می‌کنند. این کارشناسان معتقدند ادیب خارج از مناسبات ساختار سیاسی و حاکمیتی لبنان بوده و در میان طایفه اهل سنت، وزن و جایگاه به مراتب کمتری نسبت به نخست‌وزیران قبلی لبنان داشته است؛ به‌علاوه ادیب تجربه کلان اجرایی نیز نداشته است^۲.

ب- علل و عوامل خارجی

۱- فقدان شناخت واقع‌بینانه مکرون از لبنان و پیچیدگی‌های مسائل آن؛ به نظر می‌رسید مکرون با برخوردی نرم و غیرمستقیم، به دنبال حذف امل و حزب‌الله از حاکمیت لبنان بود، هرچند علی‌الظاهر و در مذاکرات با نمایندگان حزب‌الله و امل، موضعی غیر از این را نشان می‌داد؛ به عقیده برخی کارشناسان، رفتار رئیس‌جمهور فرانسه با لبنان همانند یک مستعمره فرانسوی بوده و انتظار داشته دولتی با معیارها و استانداردهای فرانسه تشکیل دهد. لذا شکست ابتکار فرانسوی‌ها قطعی و حتمی بوده است^۳. ضمن آنکه گفته می‌شود میان سیاسیون فرانسه اعم از رئیس‌جمهور و مقامات کاخ الیزه، سفرای سابق فرانسه در لبنان که اکنون در حلقه مشاوران رئیس‌جمهور هستند، سفارت فرانسه در بیروت و نیروهای اطلاعاتی فرانسه، در خصوص مسائل لبنان اختلاف نظر و چند دستگی شدیدی وجود دارد که تصمیم‌گیری و رسیدن به اجماع را دشوار ساخته است.

نکته: در خصوص ورود پرننگ مکرون در مسئله لبنان دیدگاه‌های متفاوتی وجود دارد: دیدگاه اول بیانگر احیای نقش استعماری فرانسه در لبنان و غرب آسیا، رقابت با ترکیه در شرق مدیترانه و کسب دستاورد برای حضور در انتخابات سال آینده ریاست جمهوری فرانسه است؛ دیدگاه دوم بر مأموریت یافتن مکرون از سوی آمریکا یا چراغ سبز نشان دادن آمریکا به او برای تعیین خط مشی سیاسی آینده لبنان دلالت دارد. دیدگاه سوم قائل به آن است که فرانسه یا به نیابت یا بدون هماهنگی آمریکا و ارتجاع عرب درصدد دور کردن حزب‌الله از یک نیروی مقاومت مؤثر در تحولات داخلی و منطقه‌ای و در نتیجه، فشار بیشتر بر جمهوری اسلامی ایران و رقم زدن انزوای منطقه‌ای تهران است^۴.

۲- ناهماهنگی، تقاطع و تقابل دو اراده خارجی دخیل در لبنان یعنی آمریکا و فرانسه که با ایجاد گره در نقاطی، کل فرآیند تشکیل دولت را با شکست مواجه کرد^۵.

^۱. «عباس خامه‌پار» کارشناس مسائل لبنان؛ جلسه کمیته کارشناسی جهان اسلام؛ (۱۳۹۹/۷/۶)

^۲. گفتگوی پایگاه خبری تحلیلی الوقت با دکتر «سید هادی سیدافقهی» کارشناس مسائل منطقه؛ (۱۳۹۹/۷/۵)

^۳. پایگاه بین‌المللی همکاری‌های خبری شیعه «شفقنا»؛ (۱۳۹۹/۷/۶)

^۴. روزنامه اعتماد؛ شماره ۴۷۵۷؛ (۱۳۹۹/۷/۱۰)

^۵. دکتر «حسین رویوران» کارشناس مسائل غرب آسیا؛ جلسه کمیته کارشناسی جهان اسلام؛ (۱۳۹۹/۷/۶)

۳- صف‌بندی‌ها میان آمریکا، رژیم صهیونیستی و عربستان از یک سو و فرانسه و دیگر کشورهای مداخله‌گر در لبنان که از موانع تشکیل دولت در لبنان است، در هفته‌های گذشته محکم‌تر هم شده است. نشانه‌های همبستگی بیشتر آمریکا، رژیم صهیونیستی و عربستان در سخنرانی ملک سلمان مشاهده شد که از تریبون مجازی مجمع عمومی سازمان ملل، به‌عنوان بلندگویی برای حمله به حزب‌الله لبنان و جمهوری اسلامی ایران استفاده کرد و ماجرای انفجار بندر بیروت را دستاویزی برای تحریک گروه‌های لبنانی علیه یکدیگر قرار داد.

۴- گفته می‌شود انتخاب مصطفی ادیب از ابتدا با نظر مخالف و وتوی آمریکا و عربستان سعودی مواجه بوده؛ چرا که ادیب- به سبب داشتن روابط با محافل فرانسوی و کاخ الیزه - انتخاب شخص مکرون بوده است و بعد از حادثه مرموز استعفای سعد حریری در عربستان، روابط فرانسه و عربستان چندان رابطه درخشانی نیست.^۱

❖ عمده‌ترین اهداف آمریکا از سنگ‌اندازی در مسیر تشکیل کابینه

برخی کارشناسان بر این باورند که آمریکا با به شکست کشاندن طرح ابتکار عمل فرانسه در لبنان و کارشکنی در مسیر تشکیل دولت، به دنبال ایجاد هرج و مرج و آشوب در این کشور است.^۲ به دلایلی که بر خواهیم شمرد، وجود بی‌ثباتی و آشفتگی اوضاع در لبنان، بهترین وضعیت برای تحقق چند هدف مهم برای آمریکا در مقطع کنونی است:

اولاً شکل‌گیری دولت در لبنان، معادل حضور قدرتمند شیعیان، حزب‌الله، جریان مقاومت و گروه‌های هم‌سوی آنان در ساختار قدرت است. شیعیان بزرگ‌ترین طایفه در لبنان هستند و در پارلمان نیز نمایندگان هم‌سو با حزب‌الله، جنبش امل، جریان آزاد میشل عون و دیگر گروه‌های طرفدار مقاومت دارای اکثریت هستند. بدیهی است هر کابینه‌ای برای شکل‌گیری، در نهایت باید از پارلمان رأی اعتماد بگیرد که ریاست آن نیز با «نبیه بری» است. خلاصه آنکه تا جریان مقاومت راضی نباشند، هیچ کابینه‌ای در لبنان شکل نخواهد گرفت. در نتیجه، در چنین شرایطی، بهترین گزینه برای آمریکا، به هم زدن اوضاع و ممانعت از تشکیل دولت است. حتی در طرح ابتکاری فرانسه، ابتدا جایگاه و ملاحظات مربوط به جریان مقاومت در نظر گرفته شده بود؛ رئیس‌جمهور فرانسه در دیدار نخست با «محمد رعد» رئیس فراکسیون وفاداری به مقاومت در پارلمان، بر اهتمام پاریس به تشکیل **دولت وحدت ملی با حضور همه احزاب** تأکید کرده بود؛ اما بعد از انتخاب مصطفی ادیب به‌عنوان نخست‌وزیر مکلف بود که بحث تشکیل دولت متخصصین و گرفتن وزارت دارایی از گروه‌های شیعه مطرح شد.^۳

ثانیاً گفته می‌شود برخی به دنبال آن هستند تا با تداوم وضعیت کنونی، اقتصاد و امنیت داخلی لبنان کاملاً دچار فروپاشی شود و این کشور به سوی جنگ داخلی سوق یابد؛ یا اگر به جنگ داخلی کشیده نشود، بی‌ثباتی و بحران ادامه یابد؛^۴ تا جایی که مقاومت به کنار گذاشتن سلاح خود تن دهد. برخی تحلیل‌گران می‌گویند آمریکا درصدد تشدید تنش‌های

۱. گفتگوی پایگاه خبری تحلیلی الوقت با دکتر «سید هادی سیدافقهی» کارشناس مسائل منطقه؛ (۱۳۹۹/۷/۵)

۲. «عبدالباری عطوان» سردبیر روزنامه فرمانطقه‌ای رأی‌الیوم؛ خبرگزاری مشرق؛ (۱۳۹۹/۷/۵)

۳. پایگاه خبری تحلیلی الف؛ (۱۳۹۹/۷/۱۲)

۴. گفتگوی پایگاه خبری تحلیلی الوقت با دکتر «سید هادی سیدافقهی» کارشناس مسائل منطقه؛ (۱۳۹۹/۷/۵)

فرقه‌ای، افزایش رنج اقتصادی مردم لبنان تا رساندن آنها به مرحله گرسنگی و قحطی، به زانو درآوردن آنها و نهایتاً خلع سلاح حزب‌الله لبنان یا با جنگ یا به شکل مسالمت‌آمیز است!

❖ چرا آمریکا به دنبال حذف حزب‌الله از ساختار سیاسی لبنان است؟

تعهد به حفظ امنیت رژیم صهیونیستی، یک اصل بنیادین و فصل‌الخطاب تمامی رؤسای جمهور و دولت‌های حاکم در آمریکا اعم از جمهوری خواه یا دموکرات است؛ تا جایی که دفاع و حمایت پرهزینه از رژیم صهیونیستی جزو **منافع حیاتی آمریکا** برشمرده می‌شود.^۱ این موضوع در زمان دونالد ترامپ به دلایل عدیده‌ای که پرداختن به آن مجال دیگری طلبد، صورتی ویژه یافته است؛ به گونه‌ای که در هفدهمین سند استراتژی امنیت ملی آمریکا^۲ متعلق به دولت دونالد ترامپ، جایگاه رژیم صهیونیستی بسیار متحول و به یک دولت طلبکار و شریک و ضامن صلح تبدیل شده است؛ در سند یاد شده آمده: "دولت‌ها به شکل روزافزونی منافع مشترکی با اسرائیل در مقابله با تهدیدات مشترک پیدا کرده‌اند ... امروز تهدیدهای سازمان‌های تروریستی جهادی و تهدید ایران در حال ایجاد این فهم هستند که اسرائیل عامل مشکلات منطقه نیست ..."^۳ تاریخ گواه آن است که حزب‌الله لبنان تنها نیروی مقاومت در جهان عرب بوده که توانسته در تمام دوران اشغال‌گری‌های رژیم صهیونیستی، این رژیم را به شکست بکشاند و ظرف شش سال، دو بار در مقابل آن به پیروزی دست یابد.^۴ سواى آنکه حزب‌الله لبنان بزرگ‌ترین تهدید هم‌جوار رژیم صهیونیستی است و مکرراً قدرت بازدارندگی این رژیم را به چالش کشانده است، با حضور پر قدرت در سه گانه ارتش، مردم و دولت مانع شده تا از سرزمین لبنان برای اجرای طرح‌های شوم عربی و بین‌المللی آمریکا، بهره‌برداری شود و همچنین به‌عنوان حلقه‌ای قدرتمند در زنجیره مقاومت، سناریوهای خطرناک آمریکا برای تجزیه منطقه را خنثی نماید.

❖ ارتباط تلاش‌های اخیر آمریکا و انتخابات سوم نوامبر

تلاش آمریکایی‌ها برای تضعیف نقش‌آفرینی حزب‌الله و گروه‌های هم‌سو با جریان مقاومت در ساختار حکومت لبنان، حذف این جریان و در نهایت هموار کردن مسیر خلع سلاح حزب‌الله موضوع جدیدی نیست و سال‌هاست که تداوم دارد؛ اما در ماه‌های اخیر این تلاش‌ها از آن رو شدت یافته که تا قبل از برگزاری انتخابات آمریکا در ماه نوامبر به نتیجه برسد و برگ برنده‌ای در دستان ترامپ باشد.

در این راه، آمریکا از ابزار تحریم - چه تحریم اقتصادی و چه تحریم شخصیت‌ها و مقامات لبنانی - به مثابه عصای پرزوری برای پیشبرد اهداف خود بهره می‌جوید.

^۱. «عبدالباری عطوان»، خبرگزاری ایسنا؛ (۱۳۹۹/۷/۶)

^۲. برای اطلاعات بیشتر رجوع شود به پژوهش‌های خبری؛ RI-22432 دی‌ماه ۱۳۹۵

^۳. مورخ سال ۲۰۱۷

^۴. بررسی تطبیقی جایگاه رژیم صهیونیستی در استراتژی امنیت ملی آمریکا؛ سلمان رضوی؛ پایگاه اینترنتی مؤسسه ندا؛ (۱۳۹۶/۱۰/۲۰)

^۵. سال‌های ۲۰۰۰ و ۲۰۰۶ میلادی

در چارچوب فشار حداکثری آمریکا بر حزب... لبنان، آمریکا در تلاش است تا کانال مذاکره مستقیم بین مقامات لبنانی و رژیم صهیونیستی به منظور توافق بر سر مرزهای دریایی و تقسیم‌بندی منطقه مورد مناقشه برقرار شود؛ چرا که در حال حاضر، با توجه به اوضاع بحران‌زده لبنان، شرایط را برای این امر مناسب می‌داند.

آمریکا از گشودن باب مذاکره میان لبنان و رژیم صهیونیستی، سه هدف دیگر را نیز دنبال می‌کند:

۱- به دنبال آشکارسازی روابط بین رژیم صهیونیستی، امارات عربی متحده و بحرین، تلاش‌ها بر این متمرکز است که به اصطلاح یک افتخار جدید به نام دولت ترامپ ثبت و حلقه معامله قرن کامل‌تر شود.

۲- افزایش ضریب امنیت رژیم صهیونیستی که آمریکا به آن متعهد است.

۳- بدیهی است که در این آشفته بازار، تصاحب ذخایر نفت و گاز لبنان نیز یکی دیگر از طمع‌ورزی‌های آمریکا و رژیم صهیونیستی است.^۱ همچنان که آمریکا در تلاش است سهمیه‌بندی چاه‌های گازی موجود در مرزهای لبنان با رژیم صهیونیستی، به گونه‌ای طراحی شود که آمریکا، فرانسه و رژیم صهیونیستی بتوانند در آنها سهم داشته باشند.^۲

نکته مهم: «نبیه بری» رئیس مجلس لبنان با صراحت اعلام کرده که در مورد مناقشات مرزی و مسائل مربوط به انرژی، به هیچ وجه حاضر به مذاکره مستقیم با رژیم صهیونیستی نیست و تنها با میانجی‌گری آمریکا می‌تواند این مذاکرات را جلو ببرند. این موضوع که به رغم تمامی فشارها و تحریم‌ها، این بار نه حزب‌الله، بلکه شخص نبیه بری چنین موضع محکمی را اتخاذ کرده، بازتاب زیادی داشته است.^۳

حل مسئله آوارگان فلسطینی و اسکان دائم آنها در لبنان، از دیگر موضوعاتی است که آمریکا در نظر دارد تا قبل از برگزاری انتخابات به نتیجه نهایی برساند.

❖ سخن آخر

مقاومت لبنان به رهبری حزب‌الله ثابت کرده که تا چه اندازه می‌تواند سیاست‌های آمریکا را در غرب آسیا به بن بست برساند و امیدها برای برتری و تسلط رژیم صهیونیستی در منطقه را نقش بر آب سازد. قد علم کردن حزب‌الله در برابر توان نظامی رژیم صهیونیستی و ایجاد قدرت بازدارندگی معکوس در منطقه، از حزب‌الله الگویی ارائه نموده که رسوا کننده الگوی سازش‌گر کشورهای عربی است. حضور مقتدرانه حزب‌الله در نبرد با تروریسم در سوریه که یکی از تلخ‌ترین شکست‌ها را برای آمریکا، عربستان و رژیم صهیونیستی رقم زد، و مانع از شعله‌ور شدن جنگ مذهبی در عراق و به ویرانی کشاندن این کشور شد، هم هزینه‌هنگفت حیثیتی بر محور ضد مقاومت تحمیل کرد، و هم میلیارد‌ها دلاری که خرج آموزش، تسلیح و نقل و انتقال تروریست‌ها به سوریه کرده بودند، بر باد داد. بر این اساس، فشار حداکثری آمریکا، رژیم صهیونیستی و عربستان سعودی برای دور کردن حزب‌الله از ساختار قدرت در لبنان کاملاً امری مورد انتظار است؛ اما اینکه تا چه حد بتوانند با به کارگیری عوامل خود در داخل لبنان، این توهم را محقق سازند، به یقین امری محال است.

^۱ روزنامه اطلاعات به نقل از روزنامه الاخبار لبنان؛ (۱۳۹۹/۷/۱۶)

^۲ «عباس خامه‌پار» کارشناس مسائل لبنان؛ جلسه کمیته کارشناسی جهان اسلام؛ (۱۳۹۹/۶/۳۰)

^۳ «عباس خامه‌پار» کارشناس مسائل لبنان؛ جلسه کمیته کارشناسی جهان اسلام؛ (۱۳۹۹/۷/۱۳)

امروز معادله قدرت در لبنان در ابعاد سیاسی، اجتماعی و نظامی به‌طور کامل به نفع حزب‌الله و شیعیان است و طرف‌های مخالف مقاومت که این معادله را باور ندارند، هرچند از پشتیبانی آمریکا و رژیم صهیونیستی برخوردار باشند، نخواهند توانست معادله‌ای را که امکان تغییر آن وجود ندارد، بر هم زنند. تنها راه موجود برای برون‌رفت از مشکلات کنونی لبنان، ایجاد یک توافق ملی داخلی است که مورد پذیرش همه لبنانی‌ها و جریان‌های سیاسی مذهبی قرار بگیرد و البته تمام واقعیات موجود در عرصه سیاسی، اجتماعی و نظامی لبنان را در نظر داشته باشد.

